

Het Hogeland is dalende

Voor deze reportage ben ik op bezoek in Zeerijp (GR) bij Pieter Huizinga, die een bedrijf heeft dat is gespecialiseerd in de teelt van pootaardappelen. De actualiteit ligt voor de hand: het bedrijf ligt in het centrum van het aardbevingsgebied.

Huib Rijk

Huib Rijk bezoekt elke twee maanden een collega-akkerbouwer en praat met hem over zijn bedrijf. Hoe onderneemt deze akkerbouwer? Hoe maakt hij keuzes en waarom juist deze? En hoe zien de toekomstplannen er uit? En hoe gaat de ondernemer om met maatschappelijk thema's als duurzaamheid en social media?

Wat mij opvalt

Het overheersende thema is uiteraard de aardbevings schade veroorzaakt door de gaswinning. Het proces om schadevergoeding van de NAM te krijgen vraagt veel tijd en aandacht en de toegewezen bedragen zijn niet ruimhartig, zoals ze volgens mij wel dienen te zijn. Opvallend is dat, naast de directe schade aan de gebouwen, de bodemdaling en de onzekerheid over welke gevolgen daaruit komen voor de waterhuishouding van minstens zoveel belang zijn.

Op het Hogeland wordt al heel lang landbouw uitgevoerd, die is terug te voeren tot de Middeleeuwen. Vroeger was hier een landschap van wierden, elders terpen genoemd. Meer naar de kust vind je polders met dijken. Het gebied kreeg landelijke bekendheid door de vondst van aardgas. Als gevolg van de winning daarvan kwam het gebied anderszins in het nieuws: er kwamen steeds meer aardbevingen voor.

Pieter Huizinga is voorzitter van LTO Noord afdeling Fivelingo en is derhalve volop ingevoerd over het thema. „Het gaat hier niet om gewone aardbevingen. Want die hebben hun oorsprong op diepten van tientallen kilometers. Bij ons gaat het tot zo'n 3 kilometer diep.“

Daar ligt poreus gesteente dat opgedeeld is in compartimenten. Daardoor ontstaan er drukverschillen die leiden tot verzakkingen die op korte afstand sterk verschillend kunnen uitpakken. Hierbij hebben sommige gebouwen weinig schade en andere meer. Op dit moment is het aantal bevingen duidelijk minder doordat de winning is verlaagd. De schadeafhandeling door de NAM roept gemengde gevoelens op. Na een melding komen taxateurs de situatie bekijken en maken een indeling in A-, B- en C-schade. A-schade is zeker veroorzaakt door de gaswinning, bij B-schade is dat niet zeker maar deze wordt toch vergoed, C-schade is voor eigen rekening. Taxatie is daarmee mensenwerk, wat leidt tot verschillen die voor discussie vatbaar zijn. Bezwaar maken tegen de taxatie kan, maar dan komt er een andere taxateur, eveneens van de NAM...

Waterbeheersing

De grootste gevolgen voor de bedrijfsvoering liggen echter op een ander vlak: door de gaswinning ontstaat bodemdaling. Pieter gebruikt hierbij de beeldspraak van een soepbord waarbij de grootste daling optreedt in het midden van het gaswinningsgebied. De daling bedraagt inmiddels ongeveer

een halve meter. Dit heeft uiteraard flinke gevolgen voor de waterbeheersing. Zo moet het waterschap meerdere trappen in waterniveau creëren. Voor de boeren zijn er ook zorgen over hoe de drainage zich houdt. „Een natte plek midden op de kavel, is dat ook een gevolg van de gaswinning?“

Pootaardappelen

De grond bestaat uit zavelgrond met gemiddeld 20 procent lutum en 2 procent organische stof – uitstekend geschikt voor de teelt van pootaardappelen. De totale oppervlakte hiervan bedraagt 35 hectare. Hiervan ligt 8 tot 11 hectare bij een veeboer, die ongeveer dezelfde oppervlakte terug huurt voor maïsland. Er wordt één op drie geteeld, waarbij aardappelmoeheid steeds op de loer ligt. Toch ziet Pieter verandering in hoe daarmee wordt omgegaan. Aardappelmoeheid blijft een kwestie van onder de duim houden, maar in tegenstelling tot enkele decennia terug is dat nu een geaccepteerd risico. Bij een besmetting wordt een teelt van resistente consumptieaardappelen uitgevoerd waarna de normale gang van zaken wordt hervat. Belangrijk daarbij is dat er een breed pakket aan resistente rassen is.

Voor de afzet zijn ze aangesloten bij HZPC. Spunta, Challenger en Bartina zijn de grootschalige rassen. Daarnaast zijn er Taurus en Ambra. Dit laatste ras heeft een bijzonderheid: het verdraagt geen bespuiting met Reglone. Het is dus oppassen bij het doodspuiten. Zo was er op het veld van 2 hectare stammenteelt een klein hoekje van dit ras, waarbij de spuitdoppen dicht gezet moesten worden. „Achteraf had ik gewoon handmatig het loof even moeten verwijderen.“

Bij de stammenteelt wordt alles gedaan van kleinschalige teelt uit miniknollen waarbij de 'mechanisatie' bestaat uit de greep om handmatig te rooien, een aangepaste

voorraadrooier tot de normale wagenrooier. Bij het poten wordt veel gebruikgemaakt van een pootlorry waarbij de knollen handmatig worden ingelegd.

Brengt de stammenteelt voldoende op om die extra arbeid te betalen? Pieter denkt van wel: „Een belangrijk voordeel is dat je bij eigen stammen één jaar langer in dezelfde klasse blijft. Bij aangekochte knollen zak je automatisch na de eerste teelt.“ Een voordeel is ook dat je weet wat je hebt. Zo had hij dit jaar last van vermenging in een aangekochte partij. Van belang is verder dat de vader en moeder van Pieter nog veel meehelpten op het bedrijf, van het sorteren in de winter tot het poten en oogsten. Als dat niet meer het geval zou zijn, kan een andere afweging gemaakt worden. Het pootgoed wordt gesorteerd in de eigen loods. Hier wordt ook het product van een buurman verwerkt, alles bij elkaar ongeveer 50 hectare. Per week kunnen vier vrachtwagens vol gedraaid worden, 120 ton.

Bieten en tarwe

De rest van het bouwplan wordt ingevuld met bieten en graan. Voor de teelt van deze gewassen heeft Pieter begeleiding van DLV. Er wordt 12 hectare suikerbieten geteeld. Deze worden in twee-fasen gerooid en opgeladen. De machines hebben ze in combinatie met een buurman. Dit bevalt hen het best, al hechten ze er aan om flexibel te zijn en indien nodig de loonwerker in te schakelen als het te nat is. Voor de tarweoogst maakte Pieter tot enkele jaren terug gebruik van een oude Clayson. Maar omdat de oogstperiode samenvalt met die van het pootgoed heeft hij inmiddels een modernere Deutz-combine. Hiermee kan hij in vier dagen de oogst afronden. Dit heeft ook voordelen. „Het lostrekken van het land en vervolgens inzaaien van groenbemester kwam er vaak niet van. Nu het verplicht is vanwege de GLB-steun is er geen keuze. Soms is het gunstig als je van buitenaf gedwongen wordt.“ ■

Bedrijfsgegevens

Het akkerbouwbedrijf van Pieter Huizinga (1980) is gespecialiseerd in pootaardappelen en is 95 hectare zavelgrond in eigendom. Hij verbouwt 35 hectare pootgoed waarvan 8 tot 11 hectare op huurland, 8 hectare consumptieaardappelen, 12 hectare bieten en de rest wintertarwe.

